

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту наказу Міністерства фінансів України
«Про затвердження Порядків встановлення відповідності умов
контрольованої операції щодо сировинних товарів принципу «витагнутої
руки»

1. Мета

Метою розроблення проєкту наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядків встановлення відповідності умов контрольованої операції щодо сировинних товарів принципу «витагнутої руки» (далі – проєкт акта) є врегулювання методологічних аспектів встановлення відповідності умов контрольованих операцій щодо сировинних товарів принципу «витагнутої руки» відповідно до вимог та методів, передбачених статтею 39 Податкового кодексу України (далі – Кодекс).

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Законом України від 16 січня 2020 року № 466-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» (далі – Закон № 466) внесені зміни щодо встановлення відповідності умов контрольованих операцій з сировинними товарами принципу «витагнутої руки» (підпункти 39.3.3.4 – 39.3.3.8 підпункту 39.3.3 пункту 39.3 статті 39 розділу I Кодексу).

Ці зміни розроблені в межах Плану дій BEPS щодо удосконалення правил трансфертного ціноутворення, Звіту ОЕСР «Узгодження результатів трансфертного ціноутворення зі створенням вартості» (Кроки 8 – 10), за результатами яких були внесені відповідні зміни до Настанов ОЕСР щодо трансфертного ціноутворення для транснаціональних компаній та податкових адміністрацій, не встановлюють нового регулювання та якісніше розкривають мету та принципи контролю за трансфертним ціноутворенням.

Підпунктом 39.3.3.4 підпункту 39.3.3 пункту 39.3 статті 39 розділу I Кодексу передбачено, що:

1) Кабінет Міністрів України (постанова Кабінету Міністрів України від 09 грудня 2020 року № 1221) визначає перелік сировинних товарів;

2) центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, оприлюднює рекомендований (невиключний) перелік джерел інформації для отримання котирувальних цін на своєму офіційному вебпорталі до початку звітного року;

3) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, може визначати відповідно до вимог та методів, передбачених статтею 39 Кодексу, окремі порядки встановлення відповідності умов контрольованої операції щодо сировинних товарів принципу «витагнутої руки».

Поряд із реалізованими вимогами щодо затвердження переліку сировинних товарів та оприлюднення рекомендованого (невиключного) переліку джерел необхідною складовою для ефективного застосування положень Кодексу є

затвердження відповідних порядків встановлення відповідності умов контрольованої операції щодо сировинних товарів принципу «витагнутої руки».

З цією метою відповідно до підпункту 39.3.3.4 підпункту 39.3.3 пункту 39.3 статті 39 розділу I Кодексу, підпункту 5 пункту 4 Положення про Міністерство фінансів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 року № 375, Міністерство фінансів України розробило проєкт акта.

Проєкт акта розроблено на основі рекомендацій Настанов ОЕСР щодо трансфертного ціноутворення для транснаціональних компаній та податкових адміністрацій (2017), які є загально визнаними рекомендаційно-методичними матеріалами в галузі податкового регулювання трансфертного ціноутворення у міжнародній практиці, та спрямований на забезпечення ефективної та практичної реалізації положень Кодексу щодо сировинних товарів.

Прийняття проєкту акта дозволить платникам податків, які беруть участь у контрольованих операціях із сировинними товарами, правильно визначати обсяг їх оподаткованого прибутку відповідно до принципу «витагнутої руки», а контролюючому органу ефективно здійснювати податковий контроль.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом акта затверджуються такі порядки:

Порядок встановлення відповідності умов контрольованої операції щодо сировинних товарів принципу «витагнутої руки» (загальний);

Порядок встановлення відповідності умов контрольованої операції з експорту зернових, олійних культур та продуктів їх переробки принципу «витагнутої руки»;

Порядок встановлення відповідності умов контрольованої операції з експорту залізорудної сировини принципу «витагнутої руки»;

Порядок встановлення відповідності умов контрольованої операції з імпорту енергетичного та коксівного вугілля принципу «витагнутої руки»;

Порядок встановлення відповідності умов контрольованої операції з імпорту нафтопродуктів та зріджених вуглеводневих газів принципу «витагнутої руки»;

Порядок встановлення відповідності умов контрольованої операції з експорту чавуну, брухту чорних металів та металопродукції з чорних металів принципу «витагнутої руки»;

Порядок встановлення відповідності умов контрольованої операції з експорту та імпорту феросплавів принципу «витагнутої руки».

Проєкт акта спрямований на забезпечення встановлення відповідності умов контрольованої операції із сировинними товарами принципу «витагнутої руки» за методом порівняльної неконтрольованої ціни.

Проєктом акта затверджуються Порядки, якими визначаються процедури застосування методу порівняльної неконтрольованої ціни, який є обов'язковим для визначення відповідності умов контрольованих операцій із сировинними товарами принципу «витагнутої руки». Цей метод, як правило, найбільш точно

відображає вартість сировинних товарів, які використовуються в таких операціях, оскільки з більшою ймовірністю буде відображено вартість, створювану в результаті видобутку та виробництва сировинних товарів, що виникають в результаті діяльності в гірничодобувній промисловості і пов'язаній з нею діяльності з переробки, або вартість, створювану в результаті виробництва сільськогосподарської продукції або продукції, одержуваної з неї. Вартість таких сировинних товарів залежить не тільки від функцій, які виконуються сторонами операції, але і від самостійної фактичної цінності товару, яка пов'язана з його базовими характеристиками, що не можуть бути належним чином враховані іншими методами трансфертного ціноутворення. Наприклад, методи, засновані виключно на аналізі показників рентабельності, можуть не враховувати вартість конкретних активів, які використовуються в поєднанні з деякими чинниками зіставності, такими, як цінні землі, які використовуються для виробництва сільськогосподарських товарів в поєднанні з відповідними погодними умовами, або вартість ліцензії на видобування корисних копалин. Крім того, між виробниками таких товарів і закупівельними організаціями можуть сформуватися особливі відносини, які можуть бути прирівняні до відносин з постачальниками, які також можуть представляти собою цінні активи, що мають значення для аналізу зіставності.

Для випадків, коли застосування методу порівняльної неконтрольованої ціни неможливо, проекти Порядків передбачають практичні аспекти застосування платником податків для встановлення відповідності умов контрольованих операцій із сировинними товарами принципу «вितягнутої руки» іншого, найбільш доцільного методу за цих обставин.

4. Правові аспекти

Виконання вимог абзацу сьомого підпункту 39.3.3.4 підпункту 39.3.3 пункту 39.3 статті 39 розділу I Кодексу, який включено до законодавства положеннями Закону № 466.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація передбачених проектом акта норм не потребує додаткових матеріальних та фінансових витрат Державного бюджету України та платників податку.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект акта потребує погодження з Державною податковою службою України, Державною регуляторною службою України, Міністерством цифрової трансформації України та Міністерством економіки України.

Проект акта підлягає державній реєстрації в Міністерстві юстиції України.

Під час підготовки проекту акта проводились електронні консультації із заінтересованими сторонами, за результатами яких зауваження та пропозиції не надходили.

Проект акта не стосується питань функціонування місцевого

самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю.

Проект акта не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

Проект акта з метою забезпечення громадського обговорення розміщено на офіційному вебсайті Міністерства фінансів України.

Реалізація акта не матиме впливу на інтереси окремих верств (груп) населення, об'єднаних спільними інтересами, тощо.

Проект акта не стосується питань функціонування і застосування української мови як державної, уповноважених представників всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи відповідних органів місцевого самоврядування, уповноважених представників всеукраїнських профспілок, їх об'єднань та всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, Уповноваженого Президента України з прав людей з інвалідністю, Урядового уповноваженого з прав осіб з інвалідністю та всеукраїнських громадських організацій осіб з інвалідністю, їх спілок, Уповноваженого із захисту державної мови, а також визначається ступінь відображення такої позиції в проекті акта, науковій та науково-технічній діяльності.

7. Оцінка відповідності

Положення проекту акта не містять норм, що порушують права та свободи, гарантовані Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод.

У проекті акта відсутні положення, які порушують принципи забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

У проекті акта відсутні положення, які містять ознаки дискримінації чи створюють підстави для дискримінації.

У проекті акта відсутні положення, які містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних із корупцією.

Положеннями проекту акта не передбачається надання державної допомоги суб'єктам господарювання і, відповідно, дія Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» не поширюється на зазначений проект акта та на підтримку суб'єктів господарювання. У зв'язку з цим відповідне рішення Антимонопольного комітету України, передбачене зазначеним Законом, не потребується.

8. Прогноз результатів

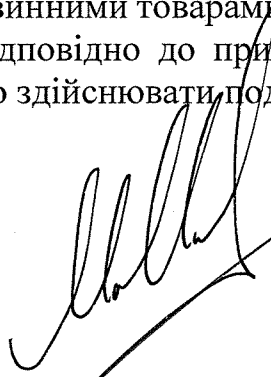
Реалізація положень проекту акта не матиме негативного впливу на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави.

Реалізація положень проекту акта не матиме впливу на окремі регіони.

Реалізація положень проекту акта не матиме впливу на ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я, покращення чи погіршення стану здоров'я населення або його окремих груп; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема, забруднення утвореними відходами.

Прийняття проекту акта дозволить платникам податків, які беруть участь у контрольованих операціях із сировинними товарами, правильно визначати обсяг їх оподаткованого прибутку відповідно до принципу «витагнутої руки», а контролюючому органу ефективно здійснювати податковий контроль.

Міністр фінансів України

Сергій МАРЧЕНКО